

Özel Eğitim Okullarında Rehberlik

Özel eğitim programlarında, “genel” ve “özel” eğitimin bütünlüğü ilkesi korunmaktadır. Çağdaş anlamda eğitim; bireyin bedensel, duygusal, zihinsel, sosyal yeteneklerinin, kendisi ve üyesi

bulduğu toplum için en uygun şekilde gelişmesini sağlama ve en üst düzeye çıkarma sürecidir. Eğitimin bu amacı özel eğitim için de geçerlidir.

Her öğrencinin yeterlilik ya da yetersizlikleri ne olursa olsun, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bireysel potansiyelini daha da geliştirmek ve sergilemek için yardıma ihtiyacı vardır. Bu doğrultuda okul psikolojik danışmanının, özel eğitimde yapılan rehberliği, genel eğitimdeki rehberlikten tamamen “ayrı” olarak görmemesi, öncelikle “genel rehberliği” bilmesi ve çocukların farklı özellik ve gereksinimlerini inceleyerek yapılacak rehberliği bu farklılıklara uydurması gerektiği görüşünü benimsemektedirim.

Son yıllarda sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarında yapılan değişiklikler, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin ihtiyaçlarını daha iyi karşılamaktadır. Özel eğitim okullarının, farklı özelliklerinin olduğu ve bu farklılıklarının biraz daha detaylı ele alınması gerektiği bilinci gittikçe yaygınlaşmaktadır.

Okul İdaresi İle İlgili Çalışmalar

Öğrenciler, öğretmenler ve veliler ile ilgili yaptığımız çalışmalar konusunda okul idaresini bilgilendirmek, bilgi alışverişinde bulunmak, Okul idaresi - Rehberlik servisi - Öğrenci - Öğretmen-Veli koordinasyonunu sağlamak bu çalışmalarımızın içeriğini oluşturmaktadır.

Velilerimiz İle İlgili Çalışmalar

Etkili eğitimin gerçekleşebilmesi için velilerle kurulacak iletişim ve işbirliğinin önemi çok büyüktür. Velilerle kurulacak iletişim ve işbirliğinin güçlü olması, velilerin okula dönük olumlu tutum geliştirmelerini desteklemektedir. Özel eğitimde, “aileler” en önemli yapı taşı oluşturmaktadır. Ebeveynler neredeyse her zaman çocuklarını diğer insanlardan daha iyi tanımakta ve yıllar boyunca paylaşılan sayısız tecrübeyle, her aile kendine ait bir dil geliştirmektedir. Bu yüzden bizlerin aile içindekilere güvenmesi öncelikle büyük önem taşımaktadır. Özel eğitimde, okul ile ev arasında paralellik sağlanabilmesi çok önemlidir. Öğrencilerin öğrendiği becerileri pekiştirmeleri ve genelleme yapmaları, aile ile işbirliği içerisinde çalışmakla mümkündür.

Rehberlik servisi olarak ailelerin, çocukları ve özellikleri hakkında bilgilendirilmeleri ve çocuklarının davranış ve öğrenme özellikleri hakkında bilgi ve becerilerinin artırılması yoluyla güçlendirilmesine dönük çalışmalar ailedeki her bir üyeyi rahatlatır, aile içi iletişim ve etkileşimin artmasına yardımcı olur.

Özel eğitim gereksinimine sahip bir çocuğun ailesinin bazı duygusal evrelerden geçtiği unutulmamalı, bu sürecin her ailede farklı biçimde, farklı bir sıralama ile yaşanabildiği ,bu farklılığın aile üyeleri arasında da görülebileceğinin farkında olunmalıdır. Veli ile kuracağımız iletişimde anlayışlı olunmalı, dürüst ve destekleyici davranarak, rehberlik servisi ve veli arasında uyum geliştirmeliyiz. Aileyi soru sorma ve duygularını açıklama konusunda cesaretlendirmeliyiz. Rehberlik servisi olarak da çocuk ve aileye yardımcı olabilecek kaynaklar hakkında bilgi sahibi olmamız son derece önemlidir. Yapılan araştırmalar , ailenin, çocuğunun eğitimine katılmasının önemini güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır. Ailenin çocuğunun eğitimine verdiği önemin göstergelerinden birisi de öğrencinin okula düzenli bir şekilde devam etmesidir. Ailenin, çocuğun eğitimine vereceği desteğin ve sürecin bir parçası haline gelmesinin çocuğa sağlayacağı yarar noktasında bilinçlendirilmesi çok önemlidir. Bu anlamda velilerle yapılacak bireysel görüşmeler, küçük grup görüşmeleri, veli toplantıları, ev ziyaretleri, seminer çalışmaları, yayın hazırlama yoluyla sunulan bilgi çalışmalarının süreç içerisinde gerçekleştirilmesi büyük önem arz eder.

Öğretmenlerimiz İle İlgili Çalışmalar

Okul psikolojik danışmanı, okul içerisinde öğretmenler ile sıkı bir işbirliği içerisinde çalışır. Öğrenci ile doğrudan ve düzenli iletişim halinde bulunan öğretmenler, rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisiyle paylaşmak üzere özel ihtiyaçları tespit ederler. Öğretmenlerimize süreç içerisinde ihtiyaç duydukları konularda yapacağımız destek hizmetleri kapsamında sunulan müşavirlik çalışmaları büyük önem arz etmektedir. Özellikle özel eğitim okullarında, öğretmenlerimiz ile kuracağımız iletişim ve işbirliğinin önemi çok büyüktür.

Öğrenciler İle Yapılan Çalışmalar

Özellikleri ve sorunları farklı olmasına karşın normal bireylere sunulan temel rehberlik hizmetleri özel eğitim gereksinimine ihtiyaç duyan bireyler için de geçerlidir. Ancak sosyal-duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarında yapılan değişiklikler bu bireylerin gereksinimlerini daha iyi karşılamaktadır. Özel eğitim alanında, rehberliğin amacı, bireyin çevresini, içinde bulunduğu toplumu tanınmasına, yeteneklerini en uygun şekilde kullanmasına ve geliştirmesine, karşılaştığı problemleri çözmesine ve en uygun kararları alma yeterliliği kazanmasına olanak sağlamaktır.

Özel eğitim gereksinimine ihtiyaç duyan öğrencilerimizi gözlemlemek , göstermiş olduğu davranışlarının nedenlerini anlamaya çalışmak , gördüklerimizi ve duyduklarımızı temel alarak yaklaşımımızı değiştirmek onlara sunacağımız rehberlik hizmetlerinden üst düzeyde yararlanmaları noktasında etkili olacaktır. Rehberlik servisi olarak öğrenciyi aktivitelere zorlamak yerine onun ilgisini , enerjisini takip etmenin ve kendi iletişim yolunu bulma konusunda öğrenciyi motive etmenin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Hilal TURAN

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANI